

לפי רבה, סברת ר"ש היא שכל דבר שמעשיו מוכיחים להיפך ממחשבתו, כגון מנחת מחבת שעשאה לשם מרחשת, או חריבה לשם בלולה – אין מחשבתו כלום וכשר, שרבי שמעון דורש טעמא דקרא ומסתבר לו שלא פסלה תורה 'שלא לשמה' אלא מחשבה שאינה ניכרת מתוך מעשיו. ולפי זה במחשבת שינוי בעלים, היות ואין מעשיו מוכיחים כלום, מודה ר"ש לפסול [וכן לפירוש זה ישנם זבחים שאם עשאה שלא לשמם כשרים ועלו משום הכר מחשבתו, כמו שיבואר בסמוך]. ומאידך מנחה שעשאה לשם זבח כשרה לר"ש – שהרי מכוב הוא במחשבתו.

לרבא, טעמו של ר"ש הוא מדרשת הכתוב וזאת תורת המנחה – תורה אחת לכל המנחות, לומר שאין שינוי מחשבה ממנחה למנחה פוסלת. אבל מנחה לשם זבח – פסול / לא עלה לחובה, שהרי אין זה כלול בהקש המנחות לעשותן כאחת. רב הושעיא נסתפק בדבר, האם לרבי שמעון מנחות שנעשו לשם זבחים כשרות אם לאו, האם טעמו כרבה או כרבא.

התוס' נקטו שלפי רבא שינוי בעלים פוסל במנחות כמו לרבה. ואולם ב'חידושי הרשב"א' מבואר שכשר.

לרב אשי, רבי שמעון מדבר בכגון שאמר על מנחת מחבת 'לשם מרחשת' והרי אין אלו אלא דברי רוח, שדבריו מוסבים על הכלי ולא על המנחה עצמה. וכן חריבה לשם בלולה – לשם בילה בעלמא אמר, ולא לשם מנחה אחרת, הלכך אין אלו אלא דברי רוח. ואולם אם יאמר 'לשם מנחת מרחשת או לשם מנחה בלולה' – יפסול. [וכן שינוי בעלים – ודאי פוסל כזבחים]. הלכה כחכמים.

ב. לדעת רבי שמעון אליבא דרבה, ישנם קרבנות בהמה או עוף שנעשו שלא לשמן וכשרים ועלו לחובת בעליהם – באופנים שמעשיהם מוכיחים הפך מחשבתו; כגון עגל ופר של חטאת וכד' שחטם לשם פסח ואשם – כשרות, שהרי אין פסח ואשם אלא מן הצאן, וניכר לכל שאין בדבריו כלום.

חטאת העוף שהוזה דמה למטה כדין חטאת ועשאה לשם עולה, והלא עולה נעשית למעלה ובמיצוי ולא בהזאה – לדעה זו כשרה היא. כן יוצא מפרש"י [שאיין אומרים עולה היא אלא שעבר על הדין, שהרי שינה בשתים, במקום מתן הדם ובצורתו]. ולפירוש התוס', הגמרא חזרה בה מזה וסברה לפסול, כי אפשר שיאמרו עולה היא אלא שעבר ועשאה שלא כדינה, הלכך אין כאן 'מעשיה מוכיחים'. אולם אפשר שלפי מסקנת הגמרא 'רוב זבחים', שוב חוזרים מסברת מיעבר קעבר. ולפי זה הוא הדין במליקת חטה"ע למטה, הגם שאין שם אלא שינוי אחד – כשר. וכן קדשים קלים שעשאן בדרום לשם קדשי קדשים וכדו'.

ג. חטאת הבאה על חטא שעשאה לשם חטאת נזיר או לשם חטאת מצורע – פסולה. עשאה לשם חטא אחר, כגון חטאת חלב לשם דם או לשם חטאת עכו"ם – לרבא (י"ג רב) כשרה, ולרב אחא בריה דרבא פסולה.

א. לפי גרסה אחת בגמרא יש חילוק בדין זה בין רבי שמעון ורבנן, ולר"ש בכל אופן כשר, שדורש מזאת תורת החטאת – תורה אחת לכל החטאות'.

ב. נראה שהזבוח חטאת נזיר לשם חטאת מצורע – לרבא כשרה ולרב אחא בריה דרבא פסולה (עפ"י חו"א).

פירוט נוסף בדינים אלו – בזבחים ט.

דף ג

ג. האומר 'הרי עלי מנחה במחבת' או 'הרי זו להביא במחבת' והביא במרחשת, וכן להפך – מה דינו?

'הרי עלי במחבת' והביא במרחשת, או להפך – מה שהביא הביא וידי נדרו לא יצא. ולדברי רבי שמעון – יצא.

'הרי זו להביא במחבת' והביאה במרחשת – פסולה. ואמרו שלרבי שמעון כשרה. בשפת אמת צדד שלפי המסקנא אף לר"ש פסולה. ובוה יישב קושית התוס'.

דף ד

ד. א. מהם המקורות לכך שמנחת חוטא ומנחת קנאות שעשאן שלא לשמן פסולות?

ב. מותר האשם – מה יעשה בו? מה הדין כששחטו בסתם?

ג. יולדת שהפרישה קרבנותיה ומתה – מה יעשו בהם היורשים?

ד. המפריש מעות לנזירותו ומת – מה יעשה במעות? האם יש בהן תורת 'מעילה'?

א. מנחת חוטא ומנחת קנאות נאמר בהן 'היא' (קדש קדשים הוא; מנחת קנאת הוא) – לשמן כשרות שלא לשמן פסולות.

ב. מותר האשם, כגון שמתו בעליו או נתכפרו באחר; לכתחילה דינו ברעיה עד שיסתאב, ויימכר, ויפלו דמיו לנדבה – עולת קיץ המזבח. ואולם בדיעבד אם כבר ניתק לרעיה, שנמסר לרועה, ושחטו סתם – אמר רב הונא שכשר לשום עולה.

לפרש"י, דין ניתוק לרעיה מן התורה, כלומר מהלכה. והתוס' הקשו על כך מכמה מקומות. ופרש רבנו תם שהניתוק לרעיה אינו אלא מגזרה דרבנן אטו קודם כפרה, שאם לא נתכפר באחר ושניהם עומדים, ודאי אינו כשר לעולה. ועוד פרשו התוס' שקודם שנתכפר באחר צריך ומועיל ניתוק, אבל לאחר שנתכפר אין צריך ניתוק אלא מדרבנן.

[לדברי רבי אליעזר – מותר האשם למיתה, כדין החטאת. ולרבי יהושע – יביא בדמיו עולת יחיד. עפ"י שבועות יב ועוד].

ג. יולדת שהביאה חטאתה ומתה – יביאו יורשים עולתה [אם הפרישתה מחיים. אבל אם לא הפרישה אין היורשים חייבים למאן דאמר שעבודא לאו דאוריתא. ע' קדושין יג]. הביאה עולתה ומתה – לא יביאו יורשים חטאתה.

א. לא הביאה קרבנותיה כלל – אין היורשים מביאים כלום, אף לא העולה. כן כתבו הרמב"ן והריטב"א. ואין כן דעת הראב"ד (ע' בראשונים קדושין שם; שפת אמת).

ב. הוא הדין לשאר מחויבי עולה וחטאת (רמב"ן קדושין יג).

ג. יש מהראשונים שגרסו בברייתא 'ביאו יורשים חטאתה', כי בחטאת העוף לא נאמרה הלכה של 'חטאת המתות'. [ומה ששינו 'לא יביאו' – בחטאת מצורעת עשירה, שהיא בהמה] (ע' בפירוש הרא"ש קנים ב מהר"י מאורלינג ובמאירי קדושין יג. ועשטמ"ק כאן את כח שחילק בין חטאת יולדת הבאה להכשיר שאינה קרבה לאחר מיתה ובין חטאת העוף הבאה לכפר. ע"ע שער המלך פסוה"מ ד).

ד. המפריש מעות לנזירותו ומת; אם היו המעות סתומים, שלא פרשם אלו לקרבן זה ואלו לקרבן זה – יפלו לנדבת ציבור (= עולת קיץ המזבח) הבאה משופרות נדבה שהיו במקדש. הלכה היא בנוזר.

ולענין מעילה, אין במעות סתומים תורת מעילה, בין חי בין מת, מפני שראויים כולם לבוא שלמים.

מעות מפורשים; דמי חטאת – יוליכם לים המלח, ואין בהם מעילה אך אסור להנות מהם (מדרבנן. רש"י. וי"א מדאוריתא).